

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonae, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

§. 15. De Ritu Armenorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

post aliquot deprecationes, post Trifagion, *Pater noster*, *Quoniam tuum est regnum*, & post duo Tro-
paria recitant Orationem hujus horæ, & sic fini-
tur Prima.

Tertia, Sexta, & Nona eodem modo proce-
dunt, mutatis Psalmis, Tropariis, & Orationi-
bus. Ad has autem horas, sicut & ad Primam
eosdem concinunt Psalmos, qui jam supra de-
scripti sunt in communi ritu Græcorum. Adjun-
guntur his, qui nunquam mutantur, Cathismata,
sive Psalterii portiones, ut supra quoque nota-
tum est.

Vesperæ incipiunt sicut Matutinum, *Benedi-
ctum regnum*. Sequitur alia voce *Pater noster*,
quo finito dicit Hebdomadarius, *Quoniam tuum
est regnum*, & statim psallunt omnes alternatim
Venite adoremus, quo ter repetito, cantant Psal-
mum 103. *Benedic anima mea Dominum*. Postea
si fuerit dies Dominicus, vel aliqua solemnitas,
subdunt preces pacificatorias: quas aliis diebus
omittunt. Sequitur Oratio, quæ incipit, *Do-
mine misericors, & miserator*. Postquam dicitur
εὐχὴ πᾶσι, *Pax omnibus*, cui salutationi respon-
detur, *& cum spiritu tuo*. Item *Inclinate capita
vestra Deo*, respondetur *Tibi Domine*. Et statim
cantatur Antiphona, juxta cuius tonum concin-
nuntur quatuor Psalmi jam supra notati in com-
muni ritu Græcorum. Finitis Psalmis accedunt
singulatim Sacerdotes plures, vel pauciores juxta
exigentiam diei, ad canendum Troparia, post
quæ Superior, vel cui ipse iusserit, intonat *Gloria
Patri*. Tum aliud Troparium ab aliquo Dia-
cono, vel Subdiacono canitur, incipiens *ὡς ἡλασθὲν
Lumen lætitiæ*. Sequuntur quidam versiculi di-
versi pro varietate dierum, post quos ab eodem
Diacono, vel Subdiacono recitatur quædam O-
ratio incipiens, *Dignare Domine hoc vespere*. Tum
Sacerdos alias recitat preces, & post alia quatuor
Troparia concinunt Canticum *Nunc dimitte*, &
post ipsum Trifagion, *Sanctissima Trinitas, Pa-
ter noster, Quoniam tuum est regnum*. Denique di-
citur Oratio currentis diei, vel sancti, & post alias
quædam deprecationes Vesperæ finiuntur.

Ad Completorium Hebdomadarius accepta
Benedictione dicit *Benedictus Deus noster nunc
& semper, & in sæcula sæculorum, Amen*. Sequi-
tur Trifagion, *Sanctissima Trinitas, Pater noster,
Quoniam tuum est regnum*. Deinde dicuntur Psal-
mi sequentes, *Dominus illuminatio mea, Domine
in nomine tuo, & Miserere*. Mox recitatur Canon,
& post oden octavam Canticum B. Virginis con-
cinunt, & post ipsum immediatè legunt unam

lectionem, sive compendium vitæ sancti curren-
tis. Tum nona ode subsequitur, & post ipsam
Psalmus *Deus misereatur nostri*: deinde Trifa-
gion, *Sanctissima Trinitas, Pater noster, Quoniam
tuum est regnum*, Oratio ad B. Virginem, depre-
cationes pro variis necessitatibus, & finis.

§. XV.

De ritu Armenorum.

1. **C**Larissima inter omnes Asiæ regiones est
Armenia, multitudine populorum, terræ
fertilitate, salubritate aeris, & locorum amœni-
tate. Dividitur in majorem, & minorem. Major
Turcomannia nunc dicitur, Popul, & Curdi.
Minor Pegian; & Bozoc; & dividitur à majori
Euphrate flumine. Illa sub Persarum, hæc sub
Turcarum tyrannico dominio miseram servit, &
duram servitutem. Ad fidem Christi conversa
fuit B. Apostoli Bartholomæi prædicatione,
quam illibatam per aliquot secula conservavit;
sed ut res humanæ in deterius semper labuntur,
vicinæ Græciæ erroribus tandem adhæsit, & à
Romana Ecclesia separata est. Porro statum Re-
ligionis Armenæ verè, copiosè, & eleganter de-
scribit vir multis pro Catholica fide exantlatis
laboribus illustris D. Clemens Galanus Surren-
tinus Clericus Regularis in sua Conciliatione
Ecclesiæ Armenæ cum Romana, quæ nuper Ro-
mæ Latino, & Armeno idiomate edita est typis
sacrae Congregationis de propaganda fide. Ab
hoc qui multis annis in illis regionibus moratus
est; & ab ejus discipulo Der Garabiet Mon-
cho Armeno Cyriaci Armeniorum Patriarchæ
Catholici nuper defuncti fratre germano viro
Catholico ea didici, quæ de illius Ecclesiæ ri-
tibus hic fideliter describo.

2. Psalterium, sicut Græci in viginti Cathisma-
ta, ita Armeni in octo sectiones dividunt, quas
canones appellant. Prima sectio continet Psal-
mos decem & septem, à primo usque ad 18. *Cæli
enarrant*, exclusivè. Secunda habet Psalmos de-
cem & octo, à decimo octavo usque ad 36. *Noli
amulari malignantibus*. Tertia constat Psalmis
undeviginti, à trigésimo sexto usque ad 55. *Mi-
serere mei Deus quoniam conculcavit me homo*.
Quarta est Psalmorum decem & septem, à quin-
quagesimo quinto usque ad 72. *Quam bonus Israel
Deus*. Quinta est Psalmorum viginti septem, à
septuagesimo secundo usque ad 99. *Jubilare Deo
omnis terra*. Sexta habet Psalmos septem, à no-
nagesimo nono usque ad 106. *Confitemini Domi-*

Yyyy 2

no

no quoniam bonus. Septima Psalmis constat tredecim, à centesimo sexto usque ad 119. *Ad Dominum cum tribularer clamavi.* Octava denique ab hoc usque ad finem Psalmos continet triginta duos. Hæ Psalterii divisiones adiunguntur Officio divino jam ex Psalmis, aliisque precibus constituto, sicut Græcorum Cathismata: & sic Psalterium non semel, aut bis in Hebdomada, ut supra de Græcis dictum est, sed semel in die totum ex integro in Monasteriis percurrunt. In aliis autem Ecclesiis ipsas sectiones ita per ferias dividunt, ut non nisi semel in Hebdomada Psalterium expleant.

3. Totum Officium in octo dividunt partes. Prima dicitur *Mesebchiferis*, sive media nox, & est Officium nocturnum, quod ab illis media nocte recitatur. Secunda, *Arzuodian*, Diluculum, sive Laudes. Tertia, *Arieuachal*, ortus solis, id est Prima. Quarta, *Ferruort*, hora tertia. Quinta, *Viezieruort*, hora sexta. Sexta, *Innieruort*, hora nona. Septima, *Feriegbuorian*, Vespere. Octava, *Kbakhbaghghan*, pacificatio, sive requies, & est Completorium. His accedit nonum quoddam Officium, quod à singulis privatim dicitur in fine crepusculi vespertini: antequam cubitum eant. Sed de singulis sigillatim agendum est.

Nocturnum Officium incipit ab Oratione Dominica. Tum dicitur ter *Domine labia mea aperies, & os meum annuntiabit laudem tuam. Benedicta sit consubstantialis unica & individua Trinitas Pater, & Filius, & Spiritus sanctus nunc & semper, & in secula seculorum Amen.* Sequuntur Psalmi Domine quid multiplicati sunt, Domine Deus salutis mee: *Benedic anima mea Domino, & omnia que intra me sunt: Domine exaudi orationem meam, auribus percipe obsecrationem.* In fine Psalmorum dicitur *Gloria Patri*: Tum Oratione quæ incipit, *Excitati à quiete somni, quem nobis concessit amator hominum Deus in subsidium fragilitatis nostræ gratias agamus illi.* Post Orationem legitur Concio sive Parænesis, qua lecta psallunt quinquagesies *Domine miserere*, & in diebus jejuniorum centies magna & elata voce; diebus autem festis ter tantum. Mox unus dicit Orationem *Gratias agimus tibi Domine Deus noster*, &c. cantant deinde Hymnos, sive Cantica quædam ab ipsis composita vario metrorum genere. Post hæc diebus Dominicis legunt Evangelium. Sequuntur preces. *Intercessione sanctæ Dei Genitricis, S. Joannis Baptistæ, & S. N. illius scilicet cujus festivitas agitur, concede nobis omnipotens Deus, &c.* Hic interferunt duas

priores Psalterii sectiones: Tum leguntur quatuor Conciones sive sermones exhortatorii, diversi pro temporum diversitate, & post singulos singulas cantant Orationes diverso tono. Sequitur Hymnus incipiens *Rex seculorum*. Tum alius Hymnus singulis feriis diversus. Mox alia deprecatio, lectio Menologii, *Pater noster*, & finis. Et hic percurrunt tertiam, quartam & quintam sectionem Psalterii.

Laudes post Orat. Dominicam inchoantur à Versu *Repleti sumus mane misericordia tua usque ad finem Psalmi.* Sequitur immediatè Cant. 3. puerorum. Tum Oratione *Benedicite Creatorem creaturarum, Dominum dominorum, Regem regum, &c.* Ode in laudem SS. Invitati ad orandum. Oratione ad Beat. Virginem, Canticum *Magnificat* Hymnus in laudem B. Virginis. Canticum *Benedictus*; Hic vero diebus Dominicis sequentia intermiscunt: preces pro omni statu hominum hoc modo Sacerdos ait, *Oremus Dominum pro tali re, vel persona: Respondent omnes Dominum oremus: Orationem Tuus Rex seculorum, &c.* Tres Versus Psalmorum diversos pro temporum diversitate: *Sit nomen Domini benedictum ex hoc nunc & usque in seculum: Evangelium de Resurrectione: sermonem seu copiosissimum, Latini magno gaudio propter nuntium Resurrectionis Domini nostri Jesu Christi, &c.* & brevem Orationem. Hæc omnia diebus Dominicis. Aliis diebus post Canticum Zachariæ sequitur Oratione. Deinde Psalmi 50. *Miserere.* Exhortatio ad orandum per intercessionem sanctorum illius diei. Ode iterum Encomiastica sanctorum. Oratione qua prosternunt se Deo. Psalmus *Laudate Dominum de caelis* cum duobus sequentibus. Tres Versus replicati in honorem Dei, & Sanctorum illius diei. *Gloria in excelsis Deo.* Duo Versus ex Psalmis, varii pro dierum varietate. Orationes quas tres Monachi, seu Clerici decantant. Oratione, Trisagion, Psal. *Laudate pueri Dominum.* Hic vero die Dominica legitur Evangelium dicitur Ode seu Hymnus, Psalmi, *Verba mea auribus percipe Domine, Dilexi quoniam exaudiet Dominus, cum duobus sequentibus. De profundis. Deus in nomine tuo salvum me fac.* Duo postremi Versus Psalmi 85. Iterum preces pro omni statu hominum Hymnus, Concio, Oratione, *Pater noster*, & finis.

Prima sic peragitur. *Pater noster. Sit nomen Domini benedictum in secula, ante solem permansit nomen ejus, cum cæteris Versibus usque ad finem Psalmi 75. Gloria Patri. Oratione, Psalm.*
Bonum

Bonum est confiteri Domino, Oratio; Psalmi, *Deus Deus meus ad te de luce vigilo: Te decet Hymnus.* Oratio. Hymnus diebus dumtaxat jejuniorum. Psalmus, *Deus Deus meus respice in me. Audiam fac mihi mane misericordiam tuam,* usque ad finem Psalmi 142. *Eructavit cor meum.* Deus in adiutorium meum intende. Duo postremi Versus Psalmi 85. *Gloria Patri,* Concio, Oratio, & *Pater noster.*

Ad Tertiam. *Pater noster.* Oratio ad Spiritum sanctum Psalm. 50. *Miserere.* Canticum, & Concio, *Sectio sexta Psalterii.* Oratio iterum ad Spiritum sanctum. Psalm. 21. & 142. à Versu octavo usque ad finem. *Gloria Patri.* Concio, Oratio, & *Pater noster.*

Ad Sextam. *Pater noster.* Oratio ad Patrem. *Miserere.* Concio, & Oratio, *Sectio septima Psalterii.* Quatuor primi Versus Psalmi 40. Psalm. *Qui habitat.* Concio, Oratio, & *Pater noster.*

Ad Nonam. *Pater noster.* Oratio ad Filium, *Miserere,* Concio, & Oratio. *Sectio octava Psalterii.* Psalmi *Dilexi,* *Credidi,* & *Laudate Dominum omnes gentes.* Canticum. Concio, & *Pater noster.* Hic autem in conventu dicitur Missa, sive Liturgia. Hæc peracta, & extra Ecclesiam ea omnia sequitur Psalmus unus diversus pro varietate diei. Tum encomium, sive Oratio panegyrica ad Sanctum, ubi ea die recolitur memoria. Trifagion. Oratio, & Concio. Versus aliquot Psalmorum. Lectio prolixa ex Prophetis, vel ex Apostolo, ita ut integra Epistola perlegatur. *Alleluja* bis. Tres Versus ex Psalmis. Semel *Alleluja,* Lectio Evangelii. *Credo.* Concio, & Oratio. *Pater noster,* & finis.

Vesperæ sic celebrantur. *Pater noster.* Ego autem ad Deum clamavi, & Dominus salvabit me. *Vespere,* & mane, & meridie narrabo, & annuntiabo, & exaudiet vocem meam. Sequuntur alii Versus ab ipsis compositi. Tum *Gloria Patri.* Psalmus *Inclina Domine.* *Gloria Patri.* *Gloria tibi Domine.* Psalm. 139. *Eripe me Domine ab homine malo,* cum duobus sequentibus. Preces ut supra in Laudibus, repetendo viginti tribus vicibus ad totidem Orationes *Dominum oremus:* sed hæ preces dicuntur tantum die Dominico. Deinde Oratio. Trifagion. Psalm. *Levavi oculos meos in montes.* Canticum. Concio, & Oratio. Psalmi *Qui habitat.* *Ad te levavi oculos meos.* Deus in nomine tuo salvum me fac. Concio. Oratio. *Pater noster.*

Completorium duplex est. Alterum dicitur in Ecclesia immediatè post Vesperas in ipso occasu

solis. Alterum à singulis privatim recitatur initio noctis post refectionem in fine crepusculorum, post quod nefas est quicquam cibi, vel potus capere, aut cum aliquo colloqui. Primum sic procedit. *Pater noster.* *Domine Deus salutis meæ in die clamavi, & nocte coram te: Intret in conspectu tuo oratio mea, inclina aurem tuam ad precem meam.* *Gloria Patri.* Psalmi *Cum invocarem.* *Domine ne in furore.* Usquequo *Domine.* *Conserve me Domine.* *Exaudi Domine justitiam meam.* *Quemadmodum desiderat cervus.* Deus in adiutorium. Duo postremi Versus Psalmi 85. *Gloria Patri.* Canticum prolixum, quo faustam à Deo noctem precantur. Concio, & Oratio, Psalm. *Dominus illuminatio mea.* Hymnus diebus dumtaxat jejuniorum. Concio, Oratio, & *Pater noster.*

Secundum sic recitatur. *Pater noster.* *Emitte lucem tuam, & veritatem tuam,* & quæ sequuntur usque ad finem Psalmi 42. *Gloria Patri* cum quibusdam versiculis. Ex Psalmo *Beati immaculati in via* aliquot octonarii, videlicet, *Et veniat super me misericordia tua Domine: Memor esto verbi tui servo tuo: Iniquos odio habui: Appropinquet deprecatio mea in conspectu tuo Domine.* Psalmi 35. quatuor postremi versus, *Quoniam apud te est fons vitæ, &c.* Ex Cantico *Abacuc,* *Ego autem in Domino speravi* usque ad finem. Psalmi *Qui habitat.* *Ad te levavi oculos meos.* Deus in nomine tuo salvum me fac. Initium Cantici puerorum, *Benedictus es,* usque ad *Benedicite aquæ.* Psalmus postremus *Laudate.* *Nunc dimittis.* Ex Psalmo 137. Versus *si ambulavero* usque ad finem. Ex Psalm. 141. *Clamavi ad te Domine* usque ad finem. *Magnificat.* Duo ultimi Versus. Psalm. 85. Oratio, Psalmus *Cum invocarem.* Hymnus, Lectio Evangelii. Oratio prolixa. *Pater noster,* & finis.

4. In Armenia majori est parva quædam Provincia quæ dicitur Nascivianensis decem circiter oppida habens, in quorum majori Abraner resider Episcopus Catholicus. Hæc ad veram, & Catholicam fidem conversa fuit tempore Joannis XXII. Romani Pontificis à B. Bartholomæo Bononiensi Ordinis Prædicatorum illarum partium Episcopo: suntque in ea aliquot ejusdem Ordinis monasteria, in quibus divinum recitatur Officium lingua quidem Armena, sed juxta consuetudinem Fratrum Prædicatorum, quem ritum sequuntur etiam Presbyteri seculares in provincia degentes.